

“MALI” ADJECTIVE-VERB SUFFIX IN NETİCETÜ'S-SÜLUK Fİ NASİHATİ'L-MÜLUK

Dr. Yusuf GÖKKAPLAN

yusufgokkaplan@gmail.com

Abstract

One of the most frequently used affixes in Turkish is the gerundials. These usage, which are added to verb by verb suffixes, show the verb feature but are not evaluated as verb. One of the most commonly used verbs in among the gerundials Turkish is adjective-verb affixes. Adjective-verbs are used both as a qualifier and as a determinant in a sentence. Therefore, it is one of the most commonly used verb in Turkish. These affixes, which have been used since the early periods of Turkish, have undergone both phonological and morphological changes over time.

In this study, we will explain an adjective-verb suffix that it was used until 16. century and adjective-verb suffix nowadays it is used on some Turkish dialect. "mAlI" adjective-verb suffix is not used in Turkey Turkish language today but this adjective-verb suffix is using by some other Turkish dialects. This affix, which we will discuss here, is compiled from examples founded from the work Neticetü's-suluk Fi Nasihati'l-muluk written in the first half of the 16th century.

Keywords: *Turkish Language, djective-verb suffix, affix of -AcAk, affix of -mAlI, Neticetü's-suluk Fi Nasihati'l-muluk*

NETİCETÜ'S-SÜLUK Fİ NASİHATİ'L-MÜLUK'TA “MALI” SIFAT-FİİL EKİ

Öz

Türkçede en sık işletilen eklerden biri de fiilimsilerdir. Fiillere eklerin ulanması ile oluşturulan bu yapılar fiil özelliği gösterirler ama fiil gibi değerlendirilmezler. Türkçede en sık kullanılan fiilimsi eklerinden birisi de sıfat-fiil ekleridir. Sıfat fiiller cümlede hem niteleyici hem de belirleyici olarak kullanılırlar. Bu yüzden de Türkçede en sık işletilen fiilimsi eklerinden birisi olmuşlardır. Türkçenin ilk dönemlerinden beri kullanılan bu ekler zaman içerisinde hem fonolojik hem de morfolojik olarak değişikliklere uğramışlardır.

Bu çalışmada 16. yüzyıl metinlerine kadar kullanılan daha sonra işletilmediği için kullanılmayan bir sıfat-fiil eki üzerinde durulacaktır. "-mAlI" sıfat-fiil eki günümüz Türkiye Türkçesinde aktif olarak kullanılmasada diğer kimi Türk lehçelerinde varlığını sürdürmektedir. Burada ele alacağımız bu ek 16.

yüzyılın ilk yarısında yazılan Neticetü's-süluk Fi Nasihati'l-müluk adlı eserden tespit edilen örneklerden oluşmaktadır.

Anahtar Kelimeler: *Türbe, Niğde, Anadolu Selçuklu Devleti Türk Dili, Sıfat-Fiil, -AcAk Eki, -mAli Eki, Neticetü's-süluk Fi Nasihati'l-müluk*

Giriş

Fiilimsi ekleri Türkçede en çok kullanılan eklerden birisidir. Türkçede fiilden isim yapma ekleri başlığı altında değerlendirilen fiilimsiler işlev bakımından diğer fiilden isim yapma eklerinden farklı özellikler göstermektedirler. Söz gelimi, fiillerin en belirgin özelliği olan hareket kavramı diğer fiilden isim yapma eklerinde kaybolurken fiilimsi eklerinde devam ederler. (Bayraktar, 2018:1) Fiilimsiler cümle içerisinde kullanıldıkları işlevlere göre farklı gruplara ayrılırlar. Fiilimsiler üzerine yapılmış çalışmalardan hareketle fiilimsilerin isim-fiil, sıfat-fiil ve zarf-fiil başlıkları altında değerlendirildiğini ve ayrıca fiilimsilerin bazı hâl ve durum eklerini, isimden isim yapma eklerini de alabildiğini söyleyebiliriz.

Fiilimsiler, dile anlatım gücü ve zenginliği veren kıvraklık sağlamanın yanında anlatılmak isteneni kısa yoldan anlatma olanağı sağlayan, yan cümle kurabilen, bağlaçların yerine geçebilen dil bilgisel unsurlardır. (Bayraktar, 2018:3) Fiilimsilerin bir başka tanımı ise Banguoğlu tarafından yapılmıştır. Banguoğlu fiilimsileri **yatık fiiller** başlığı altında incelemiştir. Yatık fiiller, fiillerin isimleşmiş şekilleri sayılırlar ve kişi ekleri almazlar (fakat ad olarak iyelik ekleri alanlar vardır) ve ancak tamamlanmamış bir yargıya yüklem olurlar. Bitmemiş fiil adını da buradan alırlar. Dilde ad, sıfat ve zarf işleyişinde görülen yatık fiilleri öbür fiil üremelerinden ayıran vasıf da onların sözdizimindeki bu özel işleyişleri, yani tamam olmasa da bir yargıya yüklem olabilmeleridir. (Banguoğlu, 2007:419) Tanım ve açıklamalardan da görüleceği gibi Türkçede fiilimsiler birden çok görevle kullanılabilir. Bu durum fiilimsilerin işlev zenginliğinden ileri gelmektedir. Genel olarak üçe ayrılan fiilimsiler, cümle içinde isim, sıfat, zarf gibi isim soylu sözcüklerin görev ve özelliklerini taşırlar. Bir bölümü ad gibi, bir bölümü ad ve sıfat gibi, bir bölümü de zarf gibi kullanılırlar. (Bayraktar, 2018:6)

Yukarıda söz konusu edilen üç fiilimsi türünden sıfat-fiillerin işlev yönünden farklı özelliklere sahip olduğunu söyleyebiliriz. Ergin, partisip olarak adlandırdığı sıfat-fiillerin işlevlerini şu şekilde açıklamıştır. Partisipler nesnelere hareket vasıflarını karşılayan fiil şekilleridir. Hareket vasıflarını belirtmek suretiyle nesnelere karşıladıklarına göre nesne karşılayan kelimeler olarak partisipler mana bakımından isim cinsinden kelimeler arasına girer. Partisiplerin asıl isimlerden farkı nesneyi hareketine göre adlandırması, onun asıl varlığı ile şu veya bu kalıcı vasfı ile değil hareketi ile ifade etmesidir. Yani partisip hareket halinde bulunan nesnelere için kullanılan, hareket halindeki nesneyi ifade eden kelimelerdir. (Ergin, 1998:333) Ayrıca Ergin'e göre, birer fiil şekilleri olarak nesnelere hareketleri ile ifade eden partisiplerde hareket ifadesinden başka zaman ifadesi de vardır. Yani

hareketin hangi zamana ait olduğunu da gösterirler. Dolayısıyla partisipler zaman ve hareket ifadesi taşıyarak nesnelere karşılıyan fiil şekilleridir. Demek ki partisiplerin bir tarafı isim bir tarafı fiildir. (Ergin, 1998:333)

Bunun yanında sıfat-fiiller, cümlede bir sıfat gibi görev yaparlar, sıfatlar gibi isimlerin önüne gelirler ve onları nitelerler. Tıpkı bir sıfat gibi ismin hâl eklerini alabilirler. Sıfatlarda görülen isimleşme olayı sıfat-fiillerde de gerçekleşir. Bunun için sıfat-fiilin nitelediği çok belirgin ise düşer ve bu isme gelen iyelik eki, ismin hâl ekleri gibi sıfat fiilin üzerine eklenir. Böylece sıfat-fiil isimleşmiş olur. Sıfat-fiiller, cümlede herhangi bir sıfatın üstlenebileceği her türlü görevi üstlenebilirler. Sıfat-fiiller, zaman kavramı taşımaları nedeniyle diğer fiilimsi eklerinden ayrılırlar. (Bayraktar, 2018:44)

Ergin ve Bayraktar'ın tanım ve açıklamalarından yola çıkarak sıfat-fiillerin niteleyici özelliğinin yanı sıra söz konusu fiilimsi grubunun zaman kavramı taşımasının önemli ve ayırt edici bir özellik olarak vurgulandığını söyleyebiliriz. Türkçenin eski dönemlerinden günümüze kadar olan sürece baktığımızda tespit edilen ve sınıflandırılan sıfat-fiil eklerinin geçmiş zaman, gelecek zaman, geniş zaman kavramlarını ifade edecek biçimde kullanıldığını görürüz. Bu özelliği sebebiyle de sıfat-fiillerin ayrı bir kullanım alanı ve anlam zenginliğinin olduğunu söyleyebiliriz.

Türkçenin ilk dönemlerinden günümüze kadar gelen birçok sıfat-fiil eki bulunmaktadır. Bunun yanında şekil olarak kullanılmayan ama işlev olarak başka bir sıfat-fiil eki üzerinde kullanılan bazı sıfat-fiil ekleri mevcuttur. Bu durum sıfat-fiillerin işlev bakımından ne denli çeşitli olduğunun ve ifade güçlerinin ne kadar zengin olduğunun göstergesidir. Bugün dilimizde şekil olarak bulunmayan bu tip ekleri Türkçenin eski dönemlerine ait metinlerde görebilmekteyiz. Söz gelimi -DAÇI sıfat-fiil eki Orhon Türkçesinde hem gelecek zaman eki olarak hem de gelecek zaman anlamı ifade eden bir sıfat-fiil eki olarak kullanılıyordu. (Bayraktar, 2018:97) Söz konusu ek Uygur döneminde gelecek zaman eki olarak kullanılmamış gelecek zaman anlamı ifade eden bir sıfat-fiil eki olarak kullanılmıştır. Günümüz Türkçesinde ise ek kullanılmamakla birlikte gelecek zaman anlamı ifade eden sıfat-fiil görevini -AcAk ekine bırakmıştır. Bu durum sıfat-fiillerin dilin tarihsel süreci içerisinde çok değişken bir biçimde bulunduğunu ve işlevlerinin başka bir sıfat-fiilin üzerine gelebileceği şeklinde yorumlanabilir.

Amaç ve Kapsam

Bu çalışmada daha çok Eski Anadolu Türkçesi metinlerinde karşılaşılabileceğimiz -mAll sıfat-fiil eki ele alınacaktır. Çalışmamızın temelini oluşturan bu ekin örnekleriyle 16. yüzyılın ilk yarısında yazılan Neticetü's-süluk Fi Nasihati'l-müluk adlı eserde karşılaşılmıştır. Ek, adı verilen metinde gelecek zaman anlamı ifade eden bir sıfat-fiil göreviyle altı kez kullanılmıştır. Söz konusu ekin metindeki kullanımlarından hareketle -mAll sıfat-fiil ekinin işlevleri ve bu işlevleri günümüzde hangi

sıfat-fiil ekine bıraktığı açıklanacaktır. Ayrıca günümüz Türkçesinde yer alan -mAll gereklilik kip ekiyle anlam yönünden benzerliklerinin olup olmadığına dair açıklamaların yapılmasına çalışılacaktır. Diğer bir taraftan söz konusu ek diğer Türk lehçelerinde bulunuyorsa buradaki kullanımlarından da kısaca bahsedilecektir. Ekin cümle içerisinde yüklendiği semantik çeşitliliklerden kısaca bahsedilecektir. Son olarak Neticetü's-süluk Fi Nasihati'l-müluk'ta bu ekin “ol-” yardımcı fiili ile kalıpmış bir biçimde kullanımının tespit edildiği örneklerinden yola çıkılarak söz konusu ekin bu biçimde kullanılmış şekillerinin de işlev ve anlam yönü açıklanmaya çalışılacaktır.

Bulgu

-mAll sıfat-fiil eki konusunda yapılmış çalışmalar oldukça sınırlıdır. Ergin'e göre bu ek Batı Türkçesinde ortaya çıkmıştır ve daha çok Azeri sahasında kullanılmış ve Osmanlı sahasında çok az görülmüştür. Ekin “-ma, -me” fiilden isim yapma eki ile -II sıfat-fiil ekinin birleşmesinden çıktığını, ekin Eski Anadolu Türkçesinde -malu, -melü şeklinde yer aldığını ve sıfat-fiil eki olarak gelecek zaman eki anlamı taşıdığını, şekil ve zaman eki olarak gereklilik kipine geçtiğini ifade etmiştir. (Ergin, 1998:337) Eraslan'a göre, ekin Eski Anadolu Türkçesinde -malu, -melü şeklinde olması -malığ, -melig eklerinden -g sesinin düşmesi ile açıklanabilecektir. (Eraslan, 1980:40) Eklerin günümüzde kullanılan şekillerini incelediğimizde her iki açıklamanın doğru olduğunu söyleyebiliriz. Çünkü günümüzde söz konusu ek birkaç örnekte kalıplaşmış biçimde kullanılmaktadır. Söz gelimi aktarmalı bilet, çevirmeli telefon, vurmali çalıgı, üflemeli çalıgı gibi örneklerin sayısını artırabiliriz. Söz konusu ek günümüzde yapılan gramer çalışmalarında her ne kadar -mA ve -II şeklinde ayrılsa da Ergin'in tanımladığı sıfat-fiil ekinin aynıdır. Diğer bir taraftan, ısırnalık (yanak), yemelik (yemek), dinlenmelik (alan) gibi günümüzde sıkça kullandığımız örneklerde de ekin ilk şekline benzer yapılar görülmektedir. Bu tip kullanımlarda kullanılan bu eklerin adlaşmış biçimde yer aldığını söyleyebiliriz.

-mAll ekinin güncel kullanımlarını Azerbaycan sahasında görmekteyiz. Azerbaycan sahasında yer alan bu ek fiilden ad türeten -mA ekiyle +II sıfat ekinin kaynaşmasından oluşmuştur. İşlev olarak fiilin gösterdiği işi üzerinde nitelik olarak taşıyan sıfatlar türetir: görülmeli iş “görülecek iş” (Yağın, 2018: 200). Azerbaycan sahasında ekin güncel olarak sıfat-fiil fonksiyonu ile kullanılması söz konusu ekin güncel olarak yaşadığına delil olabilecek niteliktedir.

Yukarıda verdiğimiz örneklerin kelimeleri tahlil edilirken sıfat-fiil eki bir bütün olarak değil de -mA ve -II/III şeklinde ele alınmaktadır. Çünkü söz konusu ek günümüzde birleşik hali ile gereklilik kipi olarak kullanılmaktadır. Gereklilik kipi olarak kullanılan bu ekin gelecek zaman anlamı ifade eden bir sıfat-fiil işlevi ile kullanılıp kullanılmadığı ise başka bir çalışmanın konusudur. Bugün -AcAk sıfat-fiil veya gelecek zaman ekinin gereklilik kipi işlevi ile kullanıldığı örnekler mevcuttur. Söz gelimi “bu işler sabaha kadar bitirilmeli” cümlesindeki yargı ile “bu işler sabaha kadar bitirilecek” cümlesindeki yargı temelde aynı işlev ile kullanılmış ve her iki yargıda da gereklilik ifadesi

vurgulanmıştır. Ergin, gereklilik eki başlığı altında -mAll ekini, Eski Anadolu Türkçesinin sonlarında teşekkül etmiş, -mA fiilden isim yapma eki ile -II sıfat ekinin birleşmesinden teşekkül etmiş, ilk zamanlarda partisip eki olarak kullanılmış bir ek olarak açıklamıştır. (Ergin, 1998:313)

Çalışmamızın kaynağını oluşturan -mAll eki Netîcetü's-sülûk Fi Naşîhati'l-mülûk'ta “ol-” yardımcı fiili ile birlikte kullanılmıştır. Söz konusu ek kullanıldığı yerlerde gelecek zaman anlamı ifade eden sıfat-fiil eki olarak kullanılmıştır.

“ehl-i basiret kimesneler gerekdür ki evlenmeli olduğı zamānda eyisin bulmağa cehd eyleye” (NS, 226a/7)

“...kaçan bir yere āmil göndürmeli olsa buyurdı; atıñızı, tonıñızı ve sãÖir esbabıñızı yanunuzdan aluñ” (NS, 198a/4)

“...kaçan anuñ oğlı ölmeli olsa pençeyi şuya birağuridi.” (NS, 115a/6)

“...ammā her kāş ki Mekke üzerine varmalı olurdı, Mālikler anı tutup Mekke'ye toğunduramazlardı.” (NS, 145b/4)

“...bir kimesneye evlādundan bir nesne vermeli olsañ cehd eyle.” (NS, 211b/10)

Aynı türden kullanım Dede Korkut Kitabının Günbet nüshasında da bir kez kullanılmıştır.

“...Gazan ejdehanun boğazına gitmeli oldı” (DK GN, 28a/8)

Yukarıdaki örneklerde de görüleceği gibi -mAll sıfat-fiil eki “ol-” yardımcı fiil eki ile bir kalıp gibi kullanılmıştır. Eski Anadolu Türkçesi metinlerinde bu şekilde kullanılmış birçok örnek tespit etmemiz mümkündür. Aşağıda vereceğimiz örnekler Nesrin Bayraktar'ın “Türkçede Fiilimsiler” adlı çalışmasından alınmıştır. (Bayraktar, 2018:97)

“...ne bir nesnedür ki anı bulalar / ne yanar ki istemelü olalar” (SN, 554)

“...şol yigrekdür size eger bilmelü olasız” (HKT, 61/11)

“...ve eger bilege çıkksa dirsekden kesmelü olur (Cİ, 275/10)

“...irin yuğarudan çıkmalu olsa (Cİ, 279/7)

“...demren kim girdügi yoldan çıkmak mümkün olmaşa bir tarafdān dañı çekmelü olsañ bu iş iki hālden hāli degüldür. (Cİ, 299/8)

“...v'eger hod bilmelü olaydı ol raž / bu eşkālün biri vireydi avāz (ŞHŞ, 286)

“...raht divşirüp memleketden gitmelü olcağ, dervişlik padşahlıqdan yigrekdür (MGT, 31b/4)

“...ve sen göñülden taşra degülsin seni anmalu olam (MGT, 51b/2)

“...kıyas it ki ol saóāt ne hāl ola ki cān-ı Óazi gövdeden çıkmalı ola (MGT, 58a/4)

Sıfat-fiil eklerinin “ol-” yardımcı fiil eki ile kullanıldığı örneklere diğer Türk lehçelerinde de rastlamaktayız. Özellikle “bol-” fiili ile sıfat-fiillerin kullanımları dikkate değer bir özelliktir. Türkçede iki fiilden oluştuğu için birleşik fiil olan, fakat zarf-fiille değil sıfat-fiil ve mastar ekleriyle birleşen yapılar bulunmaktadır. Bunlar şekilce diğer tasvir fiillerine benzemeyen birleşik fiillerdir. (Ergönenç, 2006:149) Bu tip fiillere Banguoğlu (Banguoğlu, 2007:482) ve Korkmaz (Korkmaz, 2003:151) karmaşık fiiller demişlerdir ve bu tip fiillerin bir tarafı yardımcı fiilden bir tarafının ise sıfat-fiilden oluştuğunu ifade etmişlerdir. Gabain ise Eski Türkçenin Grameri adlı eserinde bu tip fiilleri “bağlı fiiller” başlığı altında incelemiştir. Ergönenç, bu tip fiillerin Nogay Türkçesinde işlek olarak kullanıldığını ve Türkiye Türkçesinden farklı işlevleri olduğunu ifade etmiştir. Mayemerova, bu tip eklerin Kazak Türkçesinde çok sık kullanıldığını ve tasvir fiili olarak adlandırıldığını ifade etmiştir. (Mayemerova, 2004:2055)

Bu bilgilerden hareketle -mAll sıfat-fiil ekinin -ol / -bol yardımcı fiilleri ile birlikte kullanıldığında sıfat-fiil özelliğinin yanında kip özelliği de gösterebildiğini söyleyebiliriz. -mAll ekinin günümüzde kullanılan şekli -AcAk sıfat-fiil eki üzerine yapılan çalışmalarda söz konusu ekin ekinin gelecek zaman işlevinden başka kiplik özelliklerinin olduğu da (izin, gereklilik, uyarı, tahmin, ihtimal ... vb.) bilinmektedir (Torun, 2013:1). Gülsevin’e göre de {-(y)AcAK} sıfat-fiil ekinin ihtimal / tahmin bildiren kiplik kullanımı vardır. Bu birleşik yapıda {-(y)AcAK} ekinin tercih edilme sebebi, {-mİş/-(I)yor olabil-} yapısıyla ifade edilebilen ihtimal / tahmin anlamını bir kez daha kuvvetlendirmek de olabilir. (Gülsevin, 2016:10) Yukarıda verilmiş örneklerden hareketle “-mAll ol-” kalıbının gelecek zaman ifade eden sıfat-fiil olarak kullanıldığını söylememiz mümkündür, aynı ekin gelecek zaman anlamı ile -AcAk ol- yerine kullanıldığı örneklerden hareketle söz konusu ekin kalıp bir ifade ile gelecek zaman anlamı ifade ettiğini söylememiz mümkündür. Eski Anadolu metinlerinde -acak eki ile yapılan isim-fiiller, ancak “ol-” yardımcı ve “i-” cevher fiili-almak suretiyle predikatif olarak kullanılmıştır: varmayacak olursa (Kissling, Aş. Pşz-, s. 50), itmeyecek olursan (Duda, QV. s. 94), “-acak” isim-fiil ekinin şahıs ekleri alarak çekimli fiiller yapmağa başlaması, Eski Anadolu Türkçesinin nisbeten muahhar devirlerine doğrudur. (Korkmaz, 1959:168)

Demek ki sıfat-fiiller gelecek zaman anlamının yanında kiplik özelliği gösteren kimi anlamları da içermektedirler. Bu durumda -mAll sıfat fiil ekinin gelecek zaman anlamı ifade eden sıfat-fiil görevi ile kullanıldığı durumlarda gelecek zaman anlamından ziyade ihtimal, tahmin veya uyarı anlamları ile de kullanıldığını söyleyebiliriz.

Neticetü's-süluk Fi Nasihati'l-müluk'ta geçen örneklere bir de bu açıdan bakacak olursak;

“Amma her kaş ki Mekke üzerine varmalı olurdu, Malikler anı tutup Mekke’ye tokunduramazlardı.” (NS, 145b/4) örneğinde “Mekke üzerine varacak olduğunda” anlamı taşların Mekke üzerine varma ihtimalini ifade etmektedir.

“Kaçan anun oğlu ölmeli olsa pençeyi suya bırakuridi.” (NS, 115a/6) bu örnekte ise “oğlu ölecek olduğunda ...” ifadesi tedbir anlamı ifade etmektedir.

“...bir kimesneye evlādundan bir nesne vermeli olsañ cehd eyle.” (NS, 211b/10) örneğimde “bir nesne verecek olan” ifadesi ise olasılık bildirmektedir.

“...irin yukarıdan çıkmalı olsa” (Cİ, 279/7) “yukarıdan çıkacak olsa” ifadesinde ise yine ihtimal anlamı söz konusudur.

Sonuç

Tespit edilen örnekler ve -mAll sıfat-fiil eki üzerine yapılan çalışmaları bir bütün olarak ele aldığımızda aşağıdaki sonuçlara ulaşabiliriz:

- mAll sıfat-fiil eki -mA ve -II eklerinin birleşiminden oluşmuştur. İlk şeklinin sonunda “-g / ğ” ünsüzünü bulduran -mAlığ şeklinde olduğu düşünülmektedir. Metinlerde tespit ettiğimiz son şeklin “-g / ğ” ünsüzlerinin düşmesi ile oluşmuştur.
- -mAll sıfat-fiil eki daha çok Eski Anadolu Türkçesi metinlerinde kullanılmıştır.
- -mAll sıfat-fiil eki günümüzde bazı sözcüklerde kullanılmaktadır fakat günümüz tahlil çalışmalarında ek ayrılarak tahlil edilmektedir.
- Tespit ettiğimiz örneklerin büyük çoğunluğunda -mAll sıfat-fiil eki “ol-” yardımcı fiil eki ile birlikte bir kalıp gibi kullanılmıştır.
- -mAll sıfat-fiil eki “ol-” yardımcı fiili ile birlikte ihtimal, tahmin, izin, gereklilik, uyarı anlamlarını da içermektedir.
- Ekin “ol-” yardımcı fiili ile birlikte Nogay Türkçesinde, Azerbaycan Türkçesinde, Kazak Türkçesinde kullanıldığı tespit edilmiştir.
- Tespit edilen örneklerde -mAll sıfat-fiil ekinin gelecek zaman anlamı ifade eden sıfat-fiil işlevi ile kullanıldığı görülmüştür.

5. Kısaltmalar

- Cİ Sabuncuoğlu Şerafeddin-Cerrahiye-i İlhaniye
- DK GNDede Korkut Kitabı Günbet Nüshası
- HKT Muhammed b. Hamza-Satırarası Kur’an Tercümesi

- MGT Mahmud bin Kadi-i Manyas'ın Gülistan Tercümesi
- NS Neticetü's-süluk Fi Nasihati'l-müluk
- SN Mes'ud bin Ahmed- Süheyl ü Nevbahar
- ŞHŞ Şeyhi-Hüsrev ü Şirin

Kaynakça

Arık, O.,M. (1967). *Erken Devir Anadolu Türk mimarisinde Türbe Biçimleri*. Ankara: Anadolu Dergisi, Anakara Üniversitesi Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi Yayını, sayı:11, s.89-90.

(Ertuğrul, 2015: 21).

Etem, H. (1936). *Niğde Klavuzu*. İstanbul: Kültür Bakanlığı Antikitelev ve Müzeler Direktörlüğü Anıtlar Koruma Kurulu Sayı:3 , Devlet Basımevi.

Gabriel, A. (1954). *Türkiye Tarih ve Sanat Memleketi*. Çev: Azra Erhat.

Hillenbrand, R. (2005). *İslam Sanatı ve Mimarlığı*, Çev: Çiğdem Kafescioğlu, Homer kitabevi. s.208, 2005).

Oral, Z. (1939). *Niğde Tarihi*. Niğde: Niğde Akpınar Dergisi, sayı:39.

Öney, G. (1981). *İran ve Anadolu Selçuklu Türbelerinin Mukayesesi*. Yıllık araştırmalar dergisi cilt III, sayı 1.

Önkal, H. (2009). *Türkiye'de Türbe Mimarisi Araştırmaları* ,Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi, Cilt 7, Sayı 14, 2009, 125-139).

Öztürk, G. (2012). *Niğde Sancağı Merkez Kasabası Asar-ı Atika Defteri*. Konya: Kömen Yayınları.

Topal, N. (2018). *15. Yüzyılda Niğde*, Konya: Kömen Yayınları,

TMMOB. http://www.imo.org.tr/resimler/ekutuphane/pdf_adresinden erişildi. (Erişim Tarihi: 06.02.2019).

A. von G. (2000). *Eski Türkçenin Grameri* (M. Akalın), Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları

Akar, A. (2003). -GAn Sıfat-Fiil Eki, *TÜBAR XIV, 2003-Güz*, s. 103-115.

Ay, Ö. (2011). Ol- Fiili İle Yapılan Birleşik Çekimler ve Türkiye Türkçesi Ağzlarındaki Kullanımı Üzerine, *Turkish Studies-International Periodical For The Langusges, Literature and History of Turkish or Turkic*, 6/1, 659-671

Banguoğlu, T. (2007). *Türkçenin Grameri*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları

- Bayraktar, N. (2018). *Türkçede Fiilimsiler*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları
- Demir, S. (2012). Türkiye Türkçesinde ol- Yardımcı Fiilli Yapıların Görünüş-Zaman Bildirimindeki İşlevleri. *Bilig. Türk Dünyası Sosyal Bilimler Dergisi*, 63, 11-30
- Deny, J. (2013). *Türk Dili Gramerinin Kuralları Türkiye Türkçesi*. (O. Şahin, çev.). Ankara: TDK Yayınları
- Efendioğlu, S. (2010). Kazak Türkçesinde Zarf-Fiil Kökenli Kipler. *Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 1, 1-20
- Eraslan, K. (1980). *Eski Türkçede İsim-Fiiller*, İstanbul: İstanbul Ü. Edebiyat Fakültesi Yayınları
- Ergin, M. (1998). *Türk Dil Bilgisi*. İstanbul: Bayrak Yayınları
- Ergönenç, D. (2006). Nogay Türkçesinde Sıfat-Fiillerle Kullanılan Bol- Fiilinin İşlevleri. *Karadeniz Araştırmaları Sayı:10*, 148-156.
- Gökcaplan, Y. (2019). Netçetü's-sülük Fi Naşihati'l-mülük (İnceleme-Metin-Dizin). *Yayımlanmamış Doktora Tezi*. Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kayseri
- Gülsevin, G. (2017). *Eski Anadolu Türkçesinde Ekler*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları
- Gülsevin, S. (2016). -(Y)Acak Sıfat-Fiil Ekinin Birleşik Yapılardaki Özel Bir İşlevi Üzerine. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi Sayı: 5/1*, 178-188.
- Karaağaç, G. (2010). *Türkçenin Ses Bilgisi*. İstanbul: Kesit Yayınları
- Karadoğan, A. (2008). Türkiye Türkçesinde Yeni Bir Sıfat-Fiil Eki: -1. *Bilig, Sayı 46*, 57-66
- Korkmaz, Z. (1959). Türkçede -acak/-ecek Gelecek Zaman (Futurum) Ekinin Yapısı Üzerine. *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi, Cilt 17, Sayı 1-2*, 159-168
- Korkmaz, Z. (2018). *Türkçede Eklerin Kullanılış Şekilleri ve Ek Kalıplaşması Olayları*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları
- Mayemerova, Aynur. (2004). Kazak Türkçesinde Fiil + Sıfat-Fiil Ekleri + Bol- Yardımcı Fiil Kuruluşundaki Tasvir Fiilleri. *V. Uluslararası Türk Dili Kurultayı Bildirileri, II. Cilt*, 2055-2064.

Nazarov, Z. (2005). Türkiye Türkçesinde Yardımcı Fiillerin Leksik-Gramer Özellikleri. *A.Ü. Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi Sayı 28 Erzurum Prof. Dr. Fahrettin Kırzioğlu Özel Sayısı*, 83-89.

Şahin, H. (2015). *Eski Anadolu Türkçesi*. Ankara: Akçağ Yayınları

Tanç, M. (2006). Eski Türkçe –Gma Sıfat-Fiil Eki Üzerine. *Belleten*, 2006-II, s. 133-137.

Torun, Y. (2013). *Türkçede Gelecek Zaman ve Kiplik Özellikleri*. Adana: Karahan Kitabevi.

Turan, Z. (1996). Eski Anadolu Türkçesinde ol- Cevheri Fiili. *TDAY Belleten 1999*, 265-289

